

Flammen fra

■ Anmeldt av **Olav Egil Aune**

olav.egil.aune@vl.no

22 310 432

Alle våre moderne forsøk på å skulle forstå alt på kortest mulig tid – bryter det kanskje ned vår kristne «erfaring» før den får tid til å slå ut i full blomst?

Det letes og det letes. Og når det letes helt inn i middelalderen, er det antakelig for å finne hvile for noe. En dynamisk hvile. Ingen musikkform har blomstret ut av skyggen, som den gregorianske sangen. Den lever godt i klostrene (som har tatt vare på den gjennom århun-

«En tannelege har halvert bruken av bedøvelse etter at han begynte med gregoriansk sang over høytaleren»

drene, sunget den dag etter dag, uke etter uke året igjennom), den lever i stua (CD), den lever i miljører som egentlig står denne formen for bønn og lovprisning fjernt (new age-miljøene), den lever til og med over høytalerne i et og annet kjøpesenter. Det siste godt over streken i kynisk spekulasjon i noe som får oss til å slappe av – der vi er. Jeg møtte til og med en tannelege for en tid siden – han hadde, påsto

CD GREGORIANSK

In nativitate beatae Mariae Virgins

Schola Sanctae Sunnivae, leder: Anne Kleivset

2Lo69SACD/Musikkoperatørene

han, halvert bruken av bedøvelse etter at han begynte med gregoriansk sang over høytaleren.

Ikke røtter? Vi har lett for å si og tro at vi ikke har røtter. De er i hvert fall ikke dype. Her i Norge er vi en «ung» nasjon, sier vi. Og tar feil. Når ensemblet Schola Sanctae Sunnivae nå har spilt inn sekvenser fra det såkalte Nidaros-antifonariet – en liturgisk koralbok nedskrevet rett etter 1250 – har vi god kontakt med hjemlige røtter. Det er flammende levende gjort – toner langveis fra, som kom farenende med munk, prester og pilegrimer, og «slo seg ned» i Nidarosdomen, hvor de ble del av bønnelivet.

Hengiven praksis. På grunn av den intime sammenhengen med Skriftens hellige ord og hengiven praksis, har den gregorianske sangen en merkelig evne til å vekke ånd, sinn og hjerte både hos dem som synger og dem som hører. Det når ned til dypere sjikt av det «å være». Slik har den fulgt oss og gitt styrke gjennom århundrene. Som den også – og altså – gjør det i dag.

Som nytt. Schola Sanctae Sunnivae under Anne Kleivsets svært kunnskapsrike ledelse, synger som om alt er nytt. Overveldende energisk, åpent og lyst. Tonene trekkers ytterligere inn i vår tid, ved at Henning Sommerros orgelverk «Maria» (her transkribert for melodisk slagverk) binder sekvensene sammen. Utsøkt lyttende gjort, naturlig født ut av den lange tradisjonen mellom «før» og absolutt «nå». Og lyden – det klinger usedvanlig flott. Eller sedvanlig, siden lydeliteselskapet 2L står bak utgivelsen.

Bit for bit. Det var bare noen få liturgiske codexer i dette tilfellet folier som overlevde reformasjonen i Norge. Og akkurat disse, som ble brukt ved festen for den salige Jomfru Marias fødsel (8. september) har sant og visst stått opp fra graven. Nedtegnelsene var skåret opp i strimler og brukt som bokpermateriale ved herberget, som huset studenter ved Universitetet i København først på 1600-tallet. De er satt sammen, bit for bit – og nå klinger de igjen.

En dør inn. Det er underlig at disse varmt vakre og nedstemte tonene stammer fra det vi uten å trekke på skuldrene kaller «den mørke middelalder». Schola Sanctae Sunnivae viser til den delen av middelalderen som ikke var mørk. Middelalderens mennesker var fullt klar over musikkens formende kraft. De visste at det som ble sunget nådde lenger inn i sjelen enn det som ble lest.

For mange – i dag – er nettopp disse tonene (slik de har oppstått i Trondheim igjen) en dør inn til den lyttende tilbedelsen. Det er alltid mer å erfare. Men det krever ro og tid.

ET KNIPPE ANDRE GREGORIANSKE UTGIVELSER:

Hver måned gis det ut flere CD-er med gregoriansk sang eller plain chant på CD. Mange av dem selger i svært store opplag.

Liturgiske sanger fra Korsika – etter fransiskanske manuskripter fra 1600 og 1700-tallet. Ensemble Organum og Marcel Pérès bruker gjerne et år på å sette seg inn i stoffet til hver innspilling. (Harmonia Mundi 901495/Naxos Norway)

Nidaros

I dag slippes CD-en med Schola Sanctae Sunnivaes flammende utgave av gregorianske liturgiske sanger slik det lød i Nidarosdomen på 1200-tallet.

Foto: Schola Sanctae Sunnivaes

Gregoriansk sang sunget av benediktinermunker fra klosteret Santo Domingo de Silos i Spania. (EMI 551382/EMI) Det finnes flere innspillinger fra klosteret, en av de første, fra 1994, solgte i flere 100.000 eksemplarer og ble et nytt og uventet gjennombrudd blant folk.

Gregoriansk sang for fastetiden og den hellige uke – Exaudiam Eum (2L43SACD/Musikkoperatørene). Det er Consortium Vocale, Oslo, som under ledelse av **Alexander M. Schweitzer** gir til beste noe av det fineste materialet som finnes innenfor begrepet gregoriansk sang.